

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

[Sefer Shemu'el]

[Sefer Shemu'el]

Obornik, Meïr

5565 [1804/1805]

7

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9622

(ח) דוד אנטווארטעטע דעם אביש ,
 וואס האבע איך דען בעגאנגען ? וואס
 האוט דוא אן דיינעם דיהנער , זייט דעם
 ערשטן טאגע מיינעם אויפגעטרואלטס
 פאר דיר , ביו אויף דען הייטיגן , אויס
 צוצעצן געפונדן , דאס איך ניכט מיט
 ציהן , אונד מיט דען פיינדען מיינעם
 דעררו אונד קעניגס שטרייטן זאלל ?
 (ט) אביש אנטווארטעטע אונד שפראך
 צורוד : איך ווייס עס וואהל , מיר
 ביזט דוא זא ליב , וויא איין ענגל גאטטס ;
 אלליין דיא דייפטער דער פלשחים
 שפרעכען : ער דארף ניכט מיט אונס אין
 דען קריג ציהן . (י) שטעה אלזא
 מארגען פריה אויף , מיט דען קנעכטן
 דיינעם העררן , דיא מיט דיר געקאממן
 זינד , מארגען פריה , זא באלד עס
 אייך העלל גענוג איזט (דער טאג אנט
 בריכט) קענט איהר אבציהן .
 (יא) דוד שטאנד מיט זיינען לייטען
 פריה אויף , אבצוריווען , אום איין
 דאו לאנד דער פלשחים צוריק צו
 קעהרן , אונד דיא פלשחים ריקטן
 פאר געגן יזרעאל .

ל (א) אלס דוד מיט זיינען לייטן אס
 דריטען טאגע נאך צקלג קאם , זא
 זוארען דיא עמלקים אין דאו זודלאנד
 אונד צקלג איינגעפאללען , דאטטען
 צקלג

ב א ו ר

(ח) ויאמר דוד לא אביש כי מה
 עשיתי ומה מצאה בעבדך מיום
 אשר הייתי לפניך עד היום הזה
 כי לא אבוא וגלחמתי באיבי
 אדני המלך : (ט) ויען אביש
 ויאמר אל דוד ידעתי כי טוב
 אתה בעיני כמלאך אלהים אף
 שרי פלשתים אמרו לא יעלה
 עמנו במלחמה : (י) ועתה
 השכם בבקר ועבדי אדניך
 אשר באו אתך והשכמתם
 בבקר ואזר לכם ולכו :
 (יא) וישכם דוד הוא ואנשיו
 ללכת בבקר לשוב אל ארץ
 פלשתים ופלשתים עלו
 יזרעאל :

ל (א) ויהי בבא דוד ואנשיו
 צקלג ביום השלישי ועמלקי
 פשטו אל נגב ואל צקלג ויכו
 את

בידו . (י) ועבדי אדוניך , הס אנשי דוד , וקראס עבדי שאול . והשכמתם , לפי שהאריך
 בדברים , חזר ואמר זה . אתר שאמר כנר האכס בנקר . ואזר לכם , כשיאיר לכם היום .
 ל (א) ביום השלישי , לשונם ממחנה פלשתים , ראו שעמלקי פשטו בו . אל נגב ,
 כמו שחזרה למטה נגב הכרתי נגב כלב (פ' י"ד) . ויכו , כל ויכה הסמוך
 לעיר אין פירושו המתו אנשי העיר , אלא לכידת העיר והרוסת בנינים , וזה בנין אב
 לכולם , כי כאמר לא המיתי איש . וכתב רד"ק ח"ל : ואמר ויכו על הרוסת הננין ,
 ג"ד הרסנת הלשון כמו שאומר על הננין וירפא את מונק ה' , ויחב יקיה את
 זכר

את־צֶקֶלְג וַיִּשְׂרְפוּ אֹתָהּ בְּאֵשׁ :
 (ב) וַיָּשׁוּבוּ אֶת־הַנְּשִׁים אֲשֶׁר־
 בָּהּ מִקָּטָן וְעַד־גָּדוֹל לֹא הָמִיתוּ
 אִישׁ וַיִּנְהֲגוּ וַיֵּלְכוּ לְדַרְכֵּם :
 (ג) וַיָּבֵא דָוִד וְאֶנְשָׁיו אֶל־הָעִיר
 וְהָיָה שְׂרוּפָה בְּאֵשׁ וּנְשֵׁיהֶם
 וּבְנֵיהֶם וּבְנֹתֵיהֶם נִשְׁבּוּ :
 (ד) וַיִּשָּׂא דָוִד וְהָעַם אֲשֶׁר־אִתּוֹ
 אֶת־קוֹלָם וַיִּבְכּוּ עַד אֲשֶׁר אִיךְ
 בָּהֶם פֶּחַ לְכַבּוֹת : (ה) וַיִּשְׁתִּי
 נְשֵׁי־דָוִד נִשְׁבּוּ אֶת־הַנְּעָמִים
 הַיְזִרְעֵלִית וְאֶבְיָגַיִל אִשְׁתׁ נָבָל
 הַכַּרְמֶלִי : (ו) וַתִּצַּר לְדָוִד מְאֹד
 כִּי־אָמְרוּ הָעָם לְסַקְלוֹ כִּי־מָרָה
 נַפְשׁ כָּל־הָעָם אִישׁ־עַל־בְּנוֹ וְעַל־
 בְּנֹתָיו וַיִּתְחַזַּק דָּוִד בַּיהוָה אֱלֹהָיו :
 (ז) וַיֹּאמֶר דָּוִד לְאֶבְיָתָר הַכֹּהֵן
 בֶּן־אֶחֱיָמֶלֶךְ הַגִּישְׁהֶנָּה לִּי
 הָאֶפֶד וַיִּגֵּשׁ אֶבְיָתָר אֶת־הָאֶפֶד
 לְדָוִד : (ח) וַיִּשָּׂא דָוִד בַּיהוָה
 לֵאמֹר אֲרַדְף אַחֲרֵי הַגְּדוּד־הַזֶּה

בניוק' האשיגנו

ב א ו ר

צֶקֶלְג עֲרָבֶרֶט , אֹנֶד אִין בִּרְאָנֶד
 גִּשְׁמֶקֶט , (ב) דָּאָו פֶּרִוּעַנְצִימֶר דָּאָו
 דָּאָרִין וואר , אִיבֶעֱרֶהוּיפֶט אִלְלֶעס
 פֶּאָן קִלְיִין בִּיז גִּרְאָס , גִּפֶּאָנְגֶן גֶּענָמֶמֶען ,
 יֶעדֶאָךְ נִימָאָנֶד אֹומֶנֶעֱבֶרֶאָכֶט , זָאָנֶדֶרֶן
 מִיט גֶעפֶיהֶרֶט אֹונֶד זִיךְ צוֹרִיקֶעֱצָאָנֶען .
 (ג) אַלס דוד נון אין דיא שטאַט ציהן
 וואַלטע , דאָ וואַר זיא אַבֶּנֶעֱבֶרֶאָנֶט .
 אִיהֶרֶע ווייבֶער , זֶעהֶנֶע אֹונֶד טֶעכֶטֶר
 וועגֶנֶעפֶיהֶרֶט . (ד) דוד אֹונֶד דָּאָו
 פֶּאָלֶק וועלכֶס בִּיא אִיהֶם וואַר , הֹובֶן
 אִיהֶרֶע שְׁטִימֶמֶע אֹויף , אֹונֶד וויינֶטן ,
 בִּיז זיא קיינֶע קרֶעפֶטֶע מֶעֶהֶר צוֹם וויינֶען
 הָאָטֶטֶען . (ה) אֹויךְ דודס צווייא ווייבֶער
 וואַרן וועגֶנֶעפֶיהֶרֶט , נֶעמֶליךְ אַחִינְוֶעס
 אֹוים יזֶרֶעֶאל . אֹונֶד אֶבְיָגַיִל , דֶּען כֶּרְמֶלִי
 נֶבֶל עֶהֶעמֶטֶאָלִיגֶע פֶּרִוּיא . (ו) עס וואַר
 דוד זֶעהֶר אָנְגֶסט , דֶּען דָּאָו פֶּאָלֶק שְׁפֶרֶאָךְ
 שָׂאָן דָּאָפֶּאָן , אִיהֶן צו שְׁטִינִיגֶן , זָאָ
 עֶרֶבִיטֶעֶרֶט וואַר דָּאָו נִמְיֶהֶט דֶּעס גוֹאֶמֶטֶן
 פֶּאָלֶקֶס , אִיבֶר דֶּען פֶּרֶלוֹסֶט וויינֶר זֶעהֶנֶע
 אֹונֶד טֶעכֶטֶער . אַבֶּר דוד כִּלִּיכְ שְׁמֶטֶאָנֶד
 דֶּהֶאָפֶט אִים פֶּרֶטֶרוּיֶען אֹויף דֶּען עוויגֶען
 זיינֶען גָּאָטֶט . (ז) אֹונֶד שְׁפֶרֶאָךְ צוֹם
 פֶּרִיסֶטֶר אַבִּיחֶר , זָאָהֶן אַחִימֶלֶךְ'ס :
 רִיכֶע מִיר דֶּען אַפֹּוד דֶּהֶער ! אַבִּיחֶר
 רִיכֶטֶע דֶּען אַפֹּוד דֶּעם דוד .
 (ח) רִיזֶער פֶּרֶאָגֶטֶעֶרֶען עוויגֶן : זָאָלֶל
 אִיךְ דִּיזֶעם טרופ נָאָכֶעצֶן ? ווערֶדֶע אִיךְ
 אִיהֶן וואַהֶל אִינֶהֶאָהֶלן ? עס וואַרֶד
 אִיהֶם

שאר העיר . ע"כ . מקטן ועד גדול , פי' לא לבד הנשים אלא הכל מקטן ועד גדול , כי
 לא המיתו איש . (ה) ושחי נשי דוד , זכר אותן בפרט מכני חשיבותו של דוד . (ו)
 וחצר , מהפעלים שלא נזכר שם פועלם , ויתורגם בל"א (עם) . איש על בניו , על
 אכזרן בניו . ויחזוק , לא היה ירא וכך לבד אלא שם בטחוני על אלהים , וכתחוק את עמו
 כנגד הרעה . (ח) אדרוף , שאם בלא ה"א הסייען , ודוגמתו אתה זה בני עשו . נהל ,
 הוראתו

איהם אנטווארט : זעזע נאך ! דוא
 זירסט איינהאלן, אונד אללעס רעטן .
 (ט) דא בראך דוד אויף , מיט דען
 זעכס-הונדערט מאן , דיא ער מיט זיך
 האטטע , אונד אלס זיא אן דאז טאהל
 בשור קאממען (וועהלטע דוד דיא
 טאפערסטן) אונד דיא איבריגן בליבן
 דויר צוריק , (י) זא דאס דוד דעם
 פיינדע מיט פיר-הונדערט מאן נאך זעזטע ,
 אונד צווייא דוונדערט , וועלכע אונד
 טיכטיג ווארן , מיט איבער דאז טאהל
 צו ציהן , בליבן צוריק . (יא) אויף
 דעם פעלדע פאנרן זיא איינען מצרי ,
 פיהרטן איהן פאר דוד , גאבע איהם
 שפיווע , דיא ער אס , אונד רייכטן
 איהם איינען טהונק וואסער .
 (יב) זיא גאבן איהם אויך איין שטיק
 פייגענמאסע , אונד צווייא דאזינען ,
 ער אס , אונד ערהאלטע זיך ווידער ;
 דען ער האטטע וועדער שפיווע נאך
 גטרענקע צו זיך גענאממען דרייא טאגע
 אונד דרייא נעכטע . (יג) דוד פראגטע
 איהן : וועם גהערסט דוא אן ? וואס
 הער ביזט דוא ? ער אנטווארטטעטע :
 איך בין איין מצרישער יונגע , שקלאפע
 איינעם עמלקי , מיין הערר פרלים מיך ,
 ווייל

האשינגנו ויאמר לו רדף כי השג
 תשיג והצל תציל : (ט) וילך דוד
 הוא ויש מאות איש אשר אתו
 ויבאו עד-נחל הבשור
 והנותרים עמרו : (י) וירדף דוד
 הוא וארבע מאות איש ויעמדו
 מאתים איש אשר פגרו מעבר
 את-נחל הבשור : (יא) וימצאו
 איש-מצרי בשדה ויקחו אתו אל-
 דוד ויתגורלו לחם ויאכל
 וישקהו מים : (יב) ויתגורלו
 פלח דבלה וישגי צמקים ויאכל
 ותשב רוחו אליו כי לא-אכל
 לחם ולא-שתה מים שלשה
 ימים ושלשה לילות : (יג) ויאמר
 לו דוד למי-אתה ואי מזה אתה
 ויאמר גער מצרי אנכי עבד
 לאיש עמלקי ויעזבני אדני כי
 חליתי

באור

רשי

ל (ט) ויבאו עד נחל הבשור . שם
 מאות איש : והנותרי' עמדו .
 כשהגיעו לנחל הבשור היו בהם עייפים
 ונתרו שם מוקפתן : (י) אשר פגרו .
 אשר נמנעו וחומר חני לשון ארמי הוא
 תרגום

הוראתו פעם נחל מים, ופעם בקעה, כמו
 נחל אשכל . וכאן נראה שהיה בקעה נמאה
 וקריבה מקום השמש, אשר ילאת רגל העובר
 לעבור בה, לכן לא יכלו העיפים והחלשים
 לעבור והי' דוד מוכר' לצרף את אנשיו, ולהשאיר
 את החלשים . והנותרים, נראה שמקרא
 קצר הוא, ותשלומו : ויבחר דוד גבורי החיל,
 והנשארים עמדו . ובפסוק הכמוך מבאר את
 סך הרודפים והעומדים . (י) אשר פגרו, שהיו
 לו כדרו'ל יומא דמסגרי רבנן, פי' יום שהיו
 בטלים וחלשים מנירסתם, (רד"ק) .
 (יד) הכרתי

חֲלִיתִי הַיּוֹם שְׁלֹשָׁה: (יד) אֲנִי־חָנוּ
 פִּשְׁטָנוּ נִגְבַּ הַכְּרָתִי וְעַל־אִשְׁרֵי
 לַיהוּדָה וְעַל־נִגְבַּ כָּל־בְּרִית
 צִקְלָג שָׂרְפָנוּ בְּאִשׁ: (טו) וַיֹּאמֶר
 אֱלֹהֵי דָוִד הַתּוֹרֵרֵנִי אֶל־הַגְּדוּד
 הַזֶּה וַיֹּאמֶר הַשְׂכַּעְהֵם לִי בְּאֱלֹהִים
 אִם־הִמְיִתֵנִי וְאִם־תִּסְגְּרֵנִי בְּיַד־
 אֲדֹנָי וְאֹרְדָה אֶל־הַגְּדוּד הַזֶּה:
 (טז) וַיִּרְדְּהוּ וְהָיָה נְטִישִׁים עַל־
 פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ אֲכָלִים וְשָׂתִים
 וְחֹנְגִים בְּכָל־הַשָּׁלָל הַגְּדוּל אִשְׁרֵי
 לְקָחוּ מֵאָרֶץ פְּלִשְׁתִּים וּמֵאָרֶץ
 יְהוּדָה: (יז) וַיִּכְּסוּ דָוִד מֵהַנְּשָׂף
 וְעַד־

ווייל איך כרייטס דרייא טאגע קראנק
 בין . (יד) וויר טאטן איינפעללע אין
 דיא זידליכע געגענדן דעם כרחי ,
 יהודה אונד כלב . אונד צקלג שטעקטן
 וויר אין בראנד . (טו) דוד פראגטע
 איהן : מעכטעסט דוא אונס וואהל
 הינאכפיהרן צו דזעם טרופ ? ער אנט
 ווארטעטע : שוועהרע מיר ביא גאטט ,
 דאס דוא מיך ניכט אומבריינגסט , אדר
 מיינעם דעררן אויסליפערסט , ווא
 פיהרע איך דיר הינאב צו דעם טרופע .
 (טז) אלס ער , דורך איהן געפיהרט ,
 דינונטר קאם , דא לאגען זיא צער
 שטרייעט אין דער גאנצען געגענד אומ
 הער , אסען , טראנקען אונד טאנצטן ,
 פראה אב דער גראסען בייטע , דיא זיא
 אים לאנדע פלשתים אונד אים לאנדע
 יהודה געמאכט האטטען . (יז) טאגס
 דרויף (נאכדעם צקלג אין בראנד
 גשטעקט

רש"י

באור

תרגום של ונהרסו: (יד) נגב הכרתי
 לדרום של פלשתים ומונינו צוקוס אחר
 פלשתים נקראים גוי כריתים יושבי חבל
 הים גוי כריתים: (יז) למחרתם
 למודים הם עמלקים ללקות ציוס מחר
 כמו שנאמר מחר אנכי נלכ וגומר לכך
 נאמר

(יד) הכרתי, הגיד לנו חכם א' שהערבנים
 קוראים לארץ פלשתים כרית, ובסורי קוראים
 לה כרעת, וכן קורא להם יחזקאל (כ"ה ט"ו)
 ונכניה (ב' ה'), וכן מוכת מדלקין אשר
 לקחו מארץ פלשתים ומארץ יהודה (פ' ט"ז)
 (טו) נטושים גו' כל הארץ, היו מתפשטים
 על כפי כל שדה, באין סדר וערך מלקחה,
 כדרך יושבים נטח, וחונגים בכל השלל.
 וחונגים, מענין יסוגו ויטעו, שהיו מרקדים
 ומכרכרים בשמחה . (יז) מהנשף גו', מערב יוס זה עד ערב יוס שני, וכל אותו ערב
 עד הבוקר שהוא המחרת, כ"כ רד"ק, ורחוק הוא מאוד . והנכון כדונסקין בנרכות (ג'
 ב') תרי נשפי הוו, נשף לילה ואתי יומא, נשף יומא ואתי לילה, ופירשהו רש"י שם
 מענין צוקא דאטמא דשף מדוכתיה, או לנשף מדוכתיה (מגילה ג'), והכונה כאן
 כמו מנוקר עד ערב: למחרתם, לדעת רד"ק מ"ם מחרתם על שני הנשפים, ונלמן
 לפרש

מכלל יופי

ל (ג) ויכו את צקלג, על דרך ההשאלה: (ו) מרה, פועל עבר, כי הוא
 מלעיל בב' פשטין: (יב) פלח, התיכת: (יד) הכרתי, שם משפחה מפלשתים:
 (כ) שלל דוד, נאמר כאן על הכהמה: לא (ב) וידבקו

גשטעקט וואָרדען) של'וג זי'א דוד ,
 פֿאָן מאָרגען ב'יו אַבענד , דאס קיינער
 פֿאָן איהנן ענטקאם , אויסער פֿיר
 ד'ונדערט יונגע לייטע , די'א זיך אויף
 קאממעלע געוואָרפֿן אונד גפֿלאָהן ווארן .
 (יח) דוד רעטעטע אללעם , וואס די'א
 עמלקיטער וועגענאָממען האטטען ,
 בעקאם אויך זיינע צוויי'א פֿרויען ווידר .
 (יט) ניכטס ווארדע פֿרמיסט , פֿאָם
 קליינען ב'יו אויף דאז גראָסע , פֿאָן זעהנן
 טעכטערן , אונד אנדרער בייטע , פֿאָן
 אללעם וואס זי'א מיט גענאממען האטטן ,
 אללעם בראכטע דוד ווידער צוריק .
 (כ) דוד נאם איהנן אויך איבר ר'וס ,
 אלל איהר קליינעם אונד גראָסעס פֿיה
 אב , מאן טריבעם פֿאָר יענס פֿיה הער ,
 אונד ריף אויס : דאז איזט דודס בייטע !
 (כא) אלס דוד צו דען צוויי'א הונדערט
 מאן קאם , וועלכע , ווייל זי'א אונטיכטיג
 ווארן , איהם צו פֿאָלגען , ער אים
 טאהלע בשור צוריק געלאסען האטטע ,
 קאממען זי'א איהם אונד דעם פֿאָלקע ,
 דאז ער מיט האטטע , ענטגעגן . ער
 נעהרטע זיך מיט דעם פֿאָלקע , אונד
 פֿראגטע נאך איהרם וואָהל בעפֿינרן .
 (כב) די'א

וְעַד-הָעֶרֶב לְמַחֲרָתָם וְלֹא-
 נִמְלֹט מֵהֶם אִישׁ כִּי אִם-אַרְבַּע
 מֵאוֹת אִישׁ-יָנֵעַר אֲשֶׁר-רָכְבוּ
 עַל-הַגְּמָלִים וַיִּנְסוּ : (יח) וַיִּצֵל
 דָּוִד אֶת כָּל-אֲשֶׁר לָקְחוּ עִמָּלֶק
 וְאֶת-שְׁתֵּי נָשָׁיו הַצִּיל דָּוִד :
 (יט) וְלֹא נִעְדְּרָה לָהֶם מִן-הַקָּמָץ
 וְעַד-הַגְּדוֹל וְעַד-בָּנִים וּבָנוֹת
 וּמִשְׁלָל וְעַד-כָּל-אֲשֶׁר לָקְחוּ
 לָהֶם הַכָּל הֵשִׁיב דָּוִד : (כ) וַיִּקַּח
 דָּוִד אֶת-כָּל-הַצֹּאן וְהַבָּקָר נְהַגוּ
 לִפְנֵי הַמִּקְנֵה הַהוּא וַיֹּאמְרוּ זֶה
 שְׁלַל דָּוִד : (כא) וַיָּבֵא דָוִד אֶל-
 מְאֹתָיִם הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר פָּנְרוּ
 מִלִּכְתּוֹ אַחֲרָיו דָּוִד וַיֵּשִׁיבם בְּנַחַל
 הַבְּשׂוֹר וַיֵּצְאוּ לְקִרְיַת דָּוִד
 וְלְקִרְיַת הָעָם אֲשֶׁר-אָתוּ וַיִּגַּשׁ
 דָּוִד אֶת-הָעָם וַיִּשְׂאֵל לָהֶם
 לְשׁוֹם

באור

ורשי

לפרש שמלת ועד עומד במקום שנים , כאילו
 בכתב ועד למחרתם , אבל הנכון כפירש"י
 בצרכות (שם) למחרת של חנייתם שם .
 והיה הענין כן : ביום ששרפו את נקלג ב'או
 המקום הזה ללון , והיו אוכלים ושותים
 וחוגגים כל הלילה , ובאותו הלילה רדף דוד
 אחריהם , ויבא אליהם בנזק , שהוא מחרת
 חנייתם , ויכס עד הערב , וכן מתורגם . ומשלל , הנהמה . (כ) אח כל הוצאן ,
 אס אשר הביאו העמלקים עמם , או אשר שבו מנגב כרתי , יהודה וכלב , ואותו
 המקנה נהגו לפני מקניהם . מקנה ההוא , המוכר

נאמר למחרתם : (כ) אח כל הוצאן
 והבקר . ששנה הגדוד מנגב יהודה
 ומנגב כלב : נהגו . אנשים מנהיגים
 והולכים לפני המקנה ההוא להסתכבד
 ולהתהלל
 (כ) אח כל הוצאן ,
 אס אשר הביאו העמלקים עמם , או אשר שבו מנגב כרתי , יהודה וכלב , ואותו
 המקנה נהגו לפני מקניהם . מקנה ההוא , המוכר

לְשָׁלוֹם : (כב) וַיַּעַן כָּל־אִישׁ־רֵעַ
 וּבִלְיַעַל מֵהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָלְכוּ
 עִם־דָּוִד וַיֹּאמְרוּ יַעַן אֲשֶׁר לֹא־
 הָלַכּוּ עִמִּי לֹא־נָתַן לָהֶם מֵהַשָּׁלָל
 אֲשֶׁר הֵצִילָנוּ כִּי אִם־אִישׁ אֶת־
 אִשְׁהוֹ וְאֶת־בָּנָיו וַיִּנְהֲגוּ וַיִּלְכוּ :
 (כג) וַיֹּאמֶר דָּוִד לֹא־תַעֲשׂוּ כֵן
 אֲחֵי אֵת אֲשֶׁר־נָתַן יְהוָה לָנוּ
 וַיִּשְׁמַר אֶתְנוּ וַיִּתֵּן אֶת־הַגְּדֹד
 הַבָּא עָלֵינוּ בְיַדְנוּ : (כד) וּמִי
 יִשְׁמַע לָכֶם לְדַבֵּר הַזֶּה כִּי כִחֲלָק
 הוֹרֵד בְּמִלְחָמָה וּכְחֲלָק הַיֹּשֵׁב
 עַל־הַפְּלִיּוֹת יַחְדָּו יַחֲלִקוּ :
 (כה) וַיְהִי מִהַיּוֹם הַהוּא וּמַעֲלָה
 וַיִּשְׁמָה לְחֹק וּלְמִשְׁפָּט לְיִשְׂרָאֵל
 עַד הַיּוֹם הַזֶּה : (כו) וַיָּבֹא דָוִד
 אֶל־צִקְלָג וַיִּשְׁלַח מֵהַשָּׁלָל לְזַקְנֵי
 הַיּוֹרֵד ק' יְהוּדָה

(כב) דיא שלימן אונד נידריגן מענשן ,
 פֿאַן דען לייטן , דיא מיט דוד געצאָגען
 ווארן פֿינגן אן אונד שפראכן : ווייל זיא
 ניכט מיט געגאנגען זינד נאָ וואָללן וויר
 איהנן אויך ניכטס פֿאַן דער בייטע געבן ,
 בלאָס יעדס זיינע פֿרויאַ אונד קינד ,
 דיא זיא נון זעלכזט פֿיהרן מעגן .
 (כג) אבער דוד שפראך : איהר מיסט
 ניכט זאָ פֿרפֿאהרן , מיינע פֿריינדע !
 מיט דעם וואס אונס דער עוויגע גשענקט ;
 ער , דער אונס בהיטעט , אונס דען
 טרופ אין דיא הענדע געגעבן האט , דער
 איבער אונס הערגעקאָממען וואר .
 (כד) ווער קאן אייך הירין פֿאַלגען ?
 ניין , דאו אנטויל דעסן , דער מיט
 דינאב אין דאו גפֿעכט געהט , מוס
 וויא דאו אנטויל דעסן זיין דער ביים
 גפעקע כלייכט , זיא מיסן גלויך טיילן .
 (כה) פֿאַן דיזעס טאגע אן פֿיהרטע ער
 דיזעס גועץ אונד רעכט אין ישראל
 איין , וועלכס ביו אויף דיזען טאג בליב .
 (כו) אלס דוד נאך ציקלג קאם , שיקטע
 ער פֿאַן דער בייטע , דען על טעסטן
 פֿאַן יהודה , אונד זיינען פֿריינדען ,
 אונד

רש"י

ולתהשלל זה שלל דוד : (כה) מהיום
 שהוא ומעלה . לא נאמר והלאה אלא
 ומעלה כבר הנהיג אברהם בחוק זה
 בלעדי רק אשר חכלו הנערים וגו' הם
 הושבים על הכלים וחלק האנשים
 הסולכים במלחמה בראשית רבה :
 (כו) לרעהו . לחוסדיו :
 (לא) אשר
 (כו) לרעהו , כמו לרעיו , וכן מן גבורהו ,
 כמו גבוריו (רד"ק) . ויחסר וי'
 הקיבור , וטעמו ולרעהו . (לא) אשר

באור

צפ' הקודם . (כב) עמי , כל אחד מהם
 היה אומר כך (ר"גאון) . זה היה רע
 גדול , כי הם לא מבחירתם עמדו . וינהגו
 וילכו , ואם לא יטעו בעיניהם הדבר ילכו
 להם . או פירושו , עד עתה נהגנו את נשיהם
 ונבנותם , והיה ערסם ומשאם עלינו , עתה
 נתן אותם להם , וינהגו הם' (כג) את
 אשר , פי' לא תעשו כן עם השלל אשר נתן
 לנו' . ולדעת בעל הטעמים שהניח את
 תחת אפי , וזהו פי' את אשר , כמו אשרי
 אונד

הההלך

אונד לים דאבייא זאגן : דזיר מאכע
 איך איך איין גשענק , פֿאָן דער בייטע
 דער פֿיינדע דעם עוויגן . (כו) דעגן
 צו בית אל , צורמות נגב , אונד יחד .
 (כח) דעגן אין ערער , שפמות אונד
 אשהמוע . (כט) דעגן אין רכל , אין
 דען שטעטן ירחמאלי'ם . אונד אין דען
 שטעטן דעם קני . (ל) דעגן צו חרמה ,
 צו כור עשן , אונד עתך .
 (לא) ענדליך דעגן צו חברון , אונד
 איבערהויפט אין אללע ערטער , וואָ
 ער זיך מיט זיינן לייטען , ביז וויילען
 אויפֿגעהאלטן .

לא (א) דיא פלשתים ליפערטן
 ישראל איינע שלאכט , דיזע
 מוזטן פֿליהן פֿאָר דען פלשתים , אונד
 פֿילע זינד אויף דעם בערגע גלכוע
 געבליבן . (ב) דיא פלשתים זעצטן
 שאול אונד זיינען זעהנן נאָך , אונד ער
 שלוגן שאולס זעהנע , יהונתן , אבינדב ,
 אונד מלכישוע . (ג) איצט דראנג דער
 פֿינד דזעפֿטיג אויף שאול איין , עס
 האַטטען איהן שאָן דיא באַגענשיצן איינ-
 זעהאַלט , אונד ער פֿירכטעטע זיך זעהר
 פֿאָר

ויפּו פּלִשְׁתִּים אֶת־יְהוֹנָתָן וְאֶת־אֲבִינֹדָב וְאֶת־מִלְכִישׁוּעַ בְּנֵי
 שָׁאוּל : (ג) וְהִכָּבֵד הַמִּלְחָמָה אֶל־שָׁאוּל וַיִּמָּצְאֵהוּ הַמּוֹרִים
 אֲנָשִׁים בִּקְשֵׁת וַיַּחַל מָאֵד

באור

הההלך , בנרסו מפני שול , והההלך בערי
 יהודה והסתתר עמם .
לא (ג) וחכבר , אחר שנס העם הסבו
 המלחמה אל שול עמו ,
 אס למפשו סי , או להרגו . וי'ת ומקישו עבדי
 קרבא

יהודה לרעהו לאמר הנה לכם
 ברכה משלל איבי יהודה :
 (כו) לאשר בבית אל ולאשר
 ברמות נגב ולאשר ביהר :
 (כח) ולאשר בערער ולאשר
 בשפמות ולאשר באשתמע :
 (כט) ולאשר ברכל ולאשר
 בערי הירחמאלי ולאשר בערי
 הקיני : (ל) ולאשר בהרמה
 ולאשר בכור עשן ולאשר
 בעתך : (לא) ולאשר בהברון
 ולכל המקמות אשר התהלך
 שם דוד הוא ואנשיו :

לא (א) ופלשתים גלחמים
 בישרא וינסו אנשי ישרא
 מפני פלשתים ויפלו חללים
 בדר הגלבע : (ב) וידבקו
 פלשתים את שאול ואת בניו
 ויפּו פּלִשְׁתִּים אֶת־יְהוֹנָתָן וְאֶת־אֲבִינֹדָב וְאֶת־מִלְכִישׁוּעַ בְּנֵי
 שָׁאוּל : (ג) וְהִכָּבֵד הַמִּלְחָמָה אֶל־שָׁאוּל וַיִּמָּצְאֵהוּ הַמּוֹרִים
 אֲנָשִׁים בִּקְשֵׁת וַיַּחַל מָאֵד

רשי

(לא) אשר התהלך שם דוד . שהיו
 מחזאים אותו מפני שול :
לא (א) ופלשתים נלחמו בישרא .
 כאדם האומר נחזור לענין
 ראשון